

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ
ЧОРНОБИЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

Факультет цивільного захисту
Кафедра управління у сфері цивільного захисту

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ
КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«КРИМІНАЛІСТИКА»**

підготовка здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»

м. Черкаси

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України (протокол № 1 від «26» серпня 2020р.)

Ольга ДУЛГЕРОВА

Криміналістика [методичні вказівки до виконання контрольної роботи для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА.....	5
ФОРМИ І МЕТОДИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	7
ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ....	7
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ...	8
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ.....	9
ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	11
ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ.....	18
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	29

ВСТУП

Криміналістика належить до дисциплін, засвоєння яких становить фундамент фахової підготовки спеціаліста-юриста. Оволодіння криміналістичними знаннями й отримання належних практичних навичок обов'язкові для слідчого, прокурора, судді, адвоката, оскільки функції, які вони виконують, безпосередньо пов'язані із застосуванням саме цих знань. Інші представники юридичних спеціальностей також не можуть обійтися у своїй діяльності без знань криміналістики.

Мета навчальної дисципліни

Викладання навчальної дисципліни передбачає опанування всіх структурних елементів науки: теоретичних основ криміналістики; криміналістичної техніки; криміналістичної тактики; криміналістичної методики; а також засвоєння студентами найбільш ефективних прийомів, методів і засобів боротьби зі злочинністю.

Значення та місце дисципліни у навчальному процесі

Навчальна дисципліна «Криміналістика» базується на знаннях таких навчальних дисциплін, як: «Конституційне право», «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Кримінологія», «Юридична психологія», «Адміністративне право».

Навчальним планом передбачене вивчення навчальної дисципліни «Криміналістика» у сьомому семестрі.

Види занять з навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна складається з лекційних і практичних занять, які підсумовує залік та іспит. Основні розділи та найбільш складні теми розглядаються на лекціях, інші виносяться на практичні заняття та на самостійну роботу студента.

Завданням викладання навчальної дисципліни «Криміналістика»

є: – опанування студентами необхідних теоретичних знань у питаннях теорії та методології науки, що мають визначальне значення для всіх видів криміналістичної діяльності;

– можливості та методи досліджень у криміналістичній техніці;

– вивчення особистості обвинувачуваного (підозрюваного), тактики та методики розслідування окремих видів злочинів.

Студенти також мають оволодіти навичками самостійної роботи з нормативно-правовими актами, матеріалами судової практики.

Відповідно до навчального плану здобувачі повинні виконати письмово контрольну роботу.

Терміни виконання контрольної роботи визначені графіком виконання контрольних робіт.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями контрольної роботи, рекомендованою

літературою, вивчити їх згідно рекомендацій, які були отримані під час настановних зборів.

У контрольній роботі здобувач повинен продемонструвати знання вивчених питань, уміння виділяти головне, робити висновки. Відповіді на питання мають бути обґрунтованими та містити посилання на використані джерела.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА

Самостійна робота здобувача, відповідно до Державних стандартів освіти, повинна становити не менш як 50% часу, передбаченого для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень.

Самостійна підготовка – це безперервний процес самостійної роботи здобувачів щодо поглиблення та поповнення знань, вмінь та навичок, необхідних для успішного оволодіння знаннями по даній дисципліні та виконання функціональних обов'язків за певними посадами.

Головною метою самостійної роботи здобувача є формування його пізнавальної активності, засвоєння ним основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості.

Основними завданнями самостійної роботи здобувача є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні встановлених стандартів.

Зміст самостійної роботи здобувача визначається навчальною програмою вивчення дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

Обсяги самостійної роботи окремого здобувача можуть значно виходити за межі навчальної програми, якщо це зацікавило його і у нього виникло бажання (потреба) у поглибленні та розширенні знань з даної навчальної дисципліни.

У процесі самостійної роботи здобувачі мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи в бібліотеці з каталогами;
- роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;

- роботи з довідковою літературою;
- опрацювання нормативно-правових актів; статистичної інформації тощо.

Самостійна підготовка включає в себе:

- вивчення документів законодавчого і нормативного характеру;
- постійне ознайомлення з новою юридичною, економічною, спеціальною та іншою літературою відповідно до напрямку діяльності.

Вибір питань для самостійного вивчення може бути обумовлений зацікавленістю здобувача, його прагненням до поглиблення своїх знань і навичок напрямку діяльності, а також виходячи з необхідності ліквідувати прогалини в знаннях, що можуть призвести до помилок у роботі.

Викладач може дати здобувачу індивідуальне завдання, вказавши, яку літературу необхідно вивчити і встановити строк, необхідний для цього, або запропонувати підготувати реферат по обумовленій темі, скласти проект документа. У такому разі план самостійної підготовки розробляється здобувачем і затверджується викладачем.

Самостійному вивченню здобувачами курсу чи окремих його тем передують оглядові лекції, на яких розглядаються завдання та послідовність вивчення курсу, найбільш важливі та проблематичні аспекти дисципліни, особливості їхнього вирішення у сучасних умовах глобалізації освітньої діяльності.

ФОРМИ І МЕТОДИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння здобувачами тем, передбачених програмою дисципліни «Криміналістика».

Одним з методів контролю знань дисципліни «Криміналістика» є контрольна робота здобувача.

Форма підсумкового контролю – залік.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Предмет та об'єкти криміналістики.
2. Система та задачі криміналістики.
3. Методи криміналістики.
4. Криміналістика у системі юридичних наук і, її зв'язок з іншими науками.
5. Поняття та наукові основи криміналістичної ідентифікації.
6. Види криміналістичної ідентифікації.
7. Об'єкти та суб'єкти криміналістичної ідентифікації.
8. Форми криміналістичної ідентифікації.
9. Поняття криміналістичної діагностики та її значення при розслідуванні злочинів .
10. Поняття версії. Класифікація та види криміналістичних версій.
11. Правила побудови та перевірки версій.
12. Поняття та форми використання спеціальних знань при розслідуванні злочинів.
13. Поняття судової експертизи та її види. Система експертних установ України.
14. Правовий статус експерта від спеціаліста.
15. Методи та види фотозйомки під час проведення слідчих (розшукових) дій.
16. Правила і способи використання судової фотографії.
17. Правила використання звуко-, відеозапису при проведенні слідчих дій.
18. Поняття та система криміналістичної техніки.
19. Види зйомки місця подій , особи, предметів.
20. Поняття трасології та її значення у розслідуванні злочинів.
21. Закономірності слідоутворення та властивості матеріальних слідів.
22. Класифікація та види слідів злочину.
23. Сліди ніг людини, їх ознаки, використання при розслідуванні злочинів.
24. Доріжка слідів ніг людини, її ознаки, значення для розслідування злочинів.
25. Способи виявлення та правила фіксації слідів ніг.
26. Типи папілярних візерунків рук, їх використання при розслідуванні злочинів.
27. Способи виявлення та правила фіксації слідів рук.

- 28.Сліди транспортних засобів, їх використання при розслідуванні злочинів.
- 29.Способи виявлення та правила фіксації слідів транспортних засобів.
- 30.Сліди знарядь зламу та інструментів, їх використання при розслідуванні злочинів.
- 31.Способи виявлення та правила фіксації слідів знарядь зламу та інструментів.
- 32.Поняття та види вогнепальної зброї, боеприпасів.
- 33.Сліди пострілу. Призначення експертизи.
- 34.Сліди застосування вогнепальної зброї, їх використання при розслідуванні злочинів.
- 35.Сліди застосування вибухових пристроїв та речовин, їх використання при розслідуванні злочинів.
- 36.Поняття, види холодної зброї. Виявлення, вилучення та фіксація слідів холодної зброї.
- 37.Поняття та види документів. Правила їх огляду, фіксації та вилучення.
- 38.Завдання та об'єкти техніко-криміналістичного дослідження документів.
- 39.Способи та ознаки підробки документів.
- 40.Поняття почерку та його властивості. Підготовка матеріалів для проведення почеркознавчої експертизи.
- 41.Поняття письмової мови та її ознаки. Підготовка та призначення авторознавчої експертизи.
- 42.Поняття ознак зовнішності людини та їх класифікація.
- 43.Правила складання словесного портрету.
- 44.Використання суб'єктивних портретів при розслідуванні окремих злочинів.
- 45.Поняття особливих, супутніх прикмет зовнішності людини.
- 46.Поняття та види мікрослідів.
- 47.Ідентифікаційні ознаки почерку
- 48.Способи підробок відбиток печаток і штампів.
- 49.Предмет, ознаки, об'єкти, авторознавчої експертизи.
- 50.Криміналістичні правила огляду документа.
- 51.Криміналістичні правила огляду вогнепальної зброї.
- 52.Види контактних слідів людини.
- 53.Види криміналістичних експертиз.
- 54.Предмет, об'єкти, завдання технічної експертизи документів.
- 55.Предмет, об'єкти ,завдання балістичної експертизи.
- 56.Предмет, об'єкти ,завдання дактилоскопічної експертизи.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Оцінювання результатів засвоєння знань студентів здійснюється у такий спосіб і за такими критеріями: усне та письмове опитування; результати самостійної роботи (контрольна робота); результати іспиту.

Шкала оцінювання знань наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
65-79	C		
55-64	D	задовільно	
50-54	E		
35-49	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно	не зараховано

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ

Контрольна робота є самостійним видом роботи здобувача, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Криміналістика».

Робота повинна бути надрукована на аркушах формату А4 шрифтом Times New Roman, розмір 14, інтервал – 1,5 (поля: верхнє та нижнє 2 см, лівє 3,5 см, правє 1,5 см) та вкладена у файл. Обсяг роботи – 10-15 друкованих аркушів.

Структура контрольної роботи: титульний лист, зміст, відповіді на питання, список використаних джерел.

Під час виконання роботи потрібно спочатку зазначити питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретні, написані чорнилами одного кольору, державною мовою, акуратно оформлені.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, підібрати і опрацювати нормативні акти, літературні джерела, передивитися записи, зроблені на лекціях.

При відповіді на питання – обов’язково робити посилання на нормативні акти держави, літературні джерела і використовувати їх при розкритті

питань.

На кожній сторінці слід залишати поля шириною 30 – 35 мм для зауважень рецензента. В кінці роботи потрібно вказати перелік використаних джерел, поставити дату і підпис.

У список використаних джерел вносяться праці, з яких запозичуються цитати, думки, статистичні дані, на які робиться посилання. Бібліографічні посилання – це сукупність відомостей про літературне джерело, що використовується в тексті контрольної роботи. Джерела в списку літератури потрібно розташовувати згідно порядку посилань в тексті або в алфавітному порядку. Відомості про джерела повинні включати: прізвище та ініціали автора, місце видання, видавництво та рік видання, кількість сторінок. Посилання в тексті на джерела потрібно розташовувати у квадратних дужках, порядковий номер згідно з списком літератури.

Виконана робота направляється в інститут на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань здобувачів дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.
2. Здатність здобувача:
 - диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
 - аналізувати зміст правових актів, які нормують організацію економічних відносин у сфері цивільного захисту;
 - робити узагальнюючі висновки по питанню, яке винесено на розгляд.

Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється за наступною системою:

- **«60 балів»** – якщо здобувач показав глибокі знання програмного матеріалу, грамотно і логічно його виклав, бачить проблеми та протиріччя, аналізує та розв’язує складні завдання, застосовуючи при цьому діючі нормативно-правові акти;
- **«50 балів»** – якщо здобувач твердо знає і виклав програмний матеріал, крім відтворення знань, ще і вміє розв’язувати типові завдання; без істотних помилок та вірно використав свої знання при виконанні завдання;
- **«40 балів»** – якщо здобувач в основному виклав матеріал, не розкривши окремих деталей, допустивши окремі несуттєві помилки при

відповіді на теоретичні та практичне питання; продемонстрував вміння відтворити знання;

- **«незадовільно»** – якщо здобувач дав неправильну відповідь на поставлені питання або не по суті питання, або робота виконана не по варіанту.

Отримавши контрольну роботу з рецензією викладача, здобувач факультету заочного навчання зобов'язаний уважно ознайомитися із зауваженнями рецензента та внести в роботу відповідні зміни та доповнення, усунути вказані недоліки. На обкладинці допрацьованої роботи необхідно вказати «Повторно» і направити її на рецензію.

Контрольна робота, що виконана не за своїм варіантом, в якій розкриті не всі питання, не має списку використаної літератури - не зараховується.

Отже, контрольна робота може бути незарахована у таких випадках:

- виконано не той варіант контрольної роботи;
- завдання виконане з порушенням вимог до нього, в т.ч. стосовно обсягу;
- не виконано або не вірно виконано одне із завдань.

Здобувачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

Варіант завдань контрольної роботи визначається по номеру студента у списку групи.

Роздрукована контрольна робота передається методисту відділу заочного навчання.

Здобувач при необхідності може звернутися за усною або письмовою консультацією до викладача.

ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіанти контрольних робіт з курсу «Криміналістика»

Варіант № 1

1. Поняття та завдання науки криміналістики. Історія розвитку криміналістики.
2. Поняття та предмет криміналістичної тактики. Тактичний прийом як елемент криміналістичної тактики. Джерела та функції тактичних прийомів.
3. Поняття криміналістичної діагностики та її значення при розслідуванні злочинів .

Тестові завдання:

1. У якій відповіді правильно названо представника криміналістики, відповідно до запропонованого короткого опису його бібліографічних даних: «_____» австрійський практик і науковець, професор університетів у Граці та Празі, тривалий час викладав у Чернівецькому університеті. Першим обґрунтував самостійний характер криміналістики, побудови її як науки. Запропонував термін «криміналістика»?:

- 1) Едмон Локар;
- 2) Рудольф А. Рейсс;
- 3) Ганс Гросс;
- 4) Альфонсо Бертільон;
- 5) Вільям Гершель.

2. Сполучення тактичних прийомів та інших заходів з метою вирішення конкретного завдання розслідування в межах окремої слідчої дії – це:

- 1) тактичний прийом;
- 2) тактична рекомендація;
- 3) тактична операція;
- 4) тактична комбінація;
- 5) вірної відповіді не запропоновано.

3. У якій відповіді правильно наведено одну з тактичних операцій, характерних для наступного (подальшого) етапу розслідування вбивств?:

- 1) установлення мотивів вбивства;
- 2) затримання підозрюваного на місці вчинення вбивства («з поличним»);
- 3) виявлення доказів обізнаності підозрюваного про обставини вбивства;
- 4) перевірка алібі підозрюваного;
- 5) розшук знарядь учинення злочину.

Варіант № 2

1. Методи криміналістики: види та характеристика. Взаємозв'язок криміналістики з іншими галузями права та правовими науками.

2. Класифікація тактичних прийомів. Система тактичних прийомів. Тактичні комбінації та тактичні операції. Психологічні основи використання тактичних прийомів.

3. Поняття трасології та її значення. Поняття сліду в трасології. Класифікація слідів.

Тестові завдання:

1. У яких відповідях правильно наведені види, так званих, загальнонаукових (загальних) методів криміналістики?:

- 1) техніко-криміналістичні методи;
- 2) логічні або методи формальної логіки;
- 3) чуттєво-раціональні;
- 4) математичні методи;

- 5) структурно-криміналістичні методи;
- 6) одорологічні методи;
- 7) фотографічні методи.
2. На які види поділяються тактичні прийоми за характером інформації?:
 - 1) тактичні прийоми, які ґрунтуються на словесній інформації;
 - 2) прийоми підготовки до проведення слідчої дії;
 - 3) тактичні прийоми, які використовуються у декількох (багатьох) слідчих діях;
 - 4) тактичні прийоми, що базуються на матеріалізованій інформації;
 - 5) тактичні прийоми, що засновуються в ході огляду місця події;
 - 6) прийоми перевірки й оцінки результатів слідчих дій.

Варіант №3

1. Поняття та види криміналістичної ідентифікації. Суб'єкти й об'єкти криміналістичної ідентифікації. Форми та види криміналістичної ідентифікації. Зміст криміналістичної ідентифікації.
2. Організація та планування розслідування: поняття та принципи планування. Техніка планування. Версія як логічна основа планування розслідування злочинів.
3. Поняття та форми використання спеціальних знань при розслідуванні злочинів.

Тестові завдання:

1. Укажіть наукову засаду криміналістичної ідентифікації?:
 - 1) індивідуальність об'єктів матеріального світу;
 - 2) об'єктивність матеріального світу;
 - 3) відносність об'єктів матеріального світу;
 - 4) можливість правильного ототожнення об'єктів матеріального світу;
 - 5) усі відповіді правильні.
2. Що виступає логічною основою планування розслідування?:
 - 1) слідча версія;
 - 2) норми кримінально-процесуального закону про умови та порядок проведення слідчих дій, досудового розслідування в цілому та його строки;
 - 3) положення НОП (наукової організації праці);
 - 4) указівки прокурора, начальника слідчого відділу;
 - 5) усі вище наведені відповіді правильні.

Варіант № 4

1. Судова фотографія: поняття, види. Фотографування місця події. Упізнавальне фотографування живих осіб і трупів.
2. Поняття, види та принципи огляду місця події. Підготовка до огляду місця події. Пізнавальна сутність огляду місця події.

3. Розслідування крадіжок: криміналістична характеристика крадіжок, початковий етап розслідування, особливості тактики проведення дій слідчого при розслідуванні крадіжок.

Тестові завдання:

1. При фотографуванні живих осіб і трупів з метою їх наступного ототожнення чи криміналістичної реєстрації застосовують фотографування?:

- 1) сигналетичне;
- 2) орієнтуєче;
- 3) вимірювальне;
- 4) формалізоване;
- 5) детальне.

2. Яких видів огляду як слідчої дії, виходячи із його класифікації за об'єктом огляду, не існує (тобто не виділяється ні законодавцем, ні наукою, ні на практиці)?:

- 1) огляд ділянок місцевості та приміщень поза місцем події;
- 2) огляд місця події;
- 3) огляд висновку експерта;
- 4) огляд трупа;
- 5) огляд тварин та їхніх трупів;
- 6) огляд наркотичних засобів і прекурсорів;
- 7) освідкування;
- 8) огляд речей (предметів);

3. У якій відповіді правильно вказано, який вид розкрадання характеризується добровільною передачею потерпілим майна чи прав на нього злочинцеві?:

- 1) вимагання;
- 2) грабїж;
- 3) розбїй;
- 4) шахрайство;
- 5) давання хабара.

Варіант № 5

1. Поняття трасології та її наукові основи. Види (класифікація) слідів у трасології. Способи виявлення, фіксації та вилучення слідів у трасології.

2. Тактика огляду місця події. Огляд трупа. Фіксація результатів огляду місця події.

3. Розслідування грабежів і розбоїв: криміналістична характеристика грабежів і розбоїв, початковий етап розслідування, особливості тактики проведення окремих слідчих дій.

Тестові завдання:

1. Існує три типи папілярних узорів нігтьових фаланг пальців?:

- 1) дугоподібні, петлеві, кругові;
- 2) дугоподібні, спіральні, еліпсоподібні;

- 3) дугові, радіальні, спіралевидні;
- 4) дугові, петлеві, завиткові;
- 5) дугові, спіралеподібні, еліпсоподібні.
2. Що слід розуміти під поняттям « ложе трупа »?:
 - 1) камера схову, у якій труп з ознаками насильницької смерті зберігається в холоді до його захоронення;
 - 2) місце під трупом, де його виявлено, характер поверхні якого (підлога, тротуарна плитка, земля, газон тощо), наявність плям крові (їх обсяг, давність), інших виділень, забруднень, речовин, які слід оглянути й описати в протоколі;
 - 3) це різновид трупних явищ – а саме задубіння тіла на місці події у певному положенні;
 - 4) поза та положення трупа у місці його захоронення, виявленні на момент його ексгумації, які слід зафіксувати в протоколі подальшого за ексгумацією огляду трупа.

Варіант № 6

1. Сліди пальців рук та їх властивості. Сліди ніг (взуття) людини та їх криміналістичне значення. «Доріжка» слідів ніг та її криміналістичне значення. Сліди знарядь зламу, інструментів і засобів. Сліди транспортних засобів, їх класифікація. Дактилоскопічна експертиза: об'єкти, завдання та компетенція.
2. Поняття та види допиту. Тактика очної ставки. Перехресний допит.
3. Розслідування шахрайства: криміналістична характеристика шахрайства, початковий і наступний етап розслідування.

Тестові завдання:

1. За об'ємними слідами ніг людини можна приблизно встановити:
 - 1) напрям руху, вид і розмір взуття;
 - 2) кількість злочинців, характер їх руху (крок, біг), напрям руху, вид і розмір взуття;
 - 3) стать і вік;
 - 4) фізичний стан людини, яка залишила слід;
 - 5) усі запропоновані відповіді правильні.
2. Допит не може тривати:
 - 1) дорослої особи без перерви понад 1 годину;
 - 2) дорослої особи без перерви понад 2 години;
 - 3) дорослої особи без перерви понад 3 години;
 - 4) дорослого підозрюваного без перерви понад 4 години;
 - 5) дорослої особи понад 8 годин на день;
 - 6) малолітньої або неповнолітньої особи – без перерви понад 1 годину, а загалом – понад 2 години на день;
 - 7) малолітньої особи – без перерви понад 20 хвилин, а загалом – понад 1 годину на день.

Варіант № 7

1. Поняття й основні об'єкти вивчення судової балістики. Види (класифікація) ручної вогнепальної зброї. Боєприпаси до вогнепальної зброї як об'єкт судової балістики.
2. Підготовка до огляду місця події. Тактика огляду місця події. Огляд трупа. Фіксація результатів огляду місця події.
3. Повноваження спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій.

Тестові завдання:

1. У яких з наведених варіантів правильно названі види зброї за способом виготовлення або походження?:
 - 1) стандартна;
 - 2) саморобна;
 - 3) перероблена;
 - 4) нарізна;
 - 5) комбінована;
 - 6) кустарна;
 - 7) шомпольна;
 - 8) заводська;
 - 9) мисливська.
2. Якщо огляд проведено неякісно через необізнаність слідчого, то слід провести ще один огляд, а саме:
 - 1) основний;
 - 2) додатковий;
 - 3) повторний;
 - 4) слідчо-оперативною групою;
 - 5) з участю спеціаліста.

Варіант № 8

1. Види і форми діагностичного дослідження та його значення у розслідуванні злочинів.
2. Процес формування показань. Підготовка до допиту. Зміст тактики догляду. Встановлення психологічного контакту.
3. Поняття спеціальних знань і обізнанної особи. Процесуальна і непроцесуальна форми використання спеціальних знань у розслідуванні злочинів.

Тестові завдання:

1. Ручна вогнепальна зброя, замаскована під авторучку, називається:
 - 1) заводською;
 - 2) унікальною;
 - 3) атиповою;
 - 4) любительською;
 - 5) конспіративною.

2. Ознакою вхідного отвору при дальньому пострілі є наявність:
 - 1) пояска осідання;
 - 2) відкладання частинок пороху, що не згорів;
 - 3) пояска обтирання;
 - 4) надривів країв, вивернутих назовні;
 - 5) зони обпалення.
3. Пробоїна, яка має тільки вхідний отвір, називається:
 - 1) сліпою;
 - 2) одноокою;
 - 3) наскрізною;
 - 4) одинарною;
 - 5) монопробоїною.

Варіант № 9

1. Загальні й окремі ознаки почерку. Методика криміналістичного дослідження письма, письмової мови та почерку. Підготовка матеріалів до судово–почеркознавчої експертизи. Особливості авторознавчого дослідження.
2. Поняття та наукові засади криміналістичного прогнозування.
3. Поняття, система і правові підстави застосування засобів криміналістичної техніки.

Тестові завдання:

1. Властивістю почерку не є:
 - 1) індивідуальність;
 - 2) динамічна стабільність;
 - 3) варіантність;
 - 4) відновлюваність;
 - 5) вибіркова мінливість.
2. Яке слово (словосполучення) пропущене у наведеному теоретичному визначенні щодо одного з понять криміналістичної науки: «_____» – це система автоматизованих рухів, які використовуються для виконання письма»?:
 - 1) окремі (індивідуальні) ознаки письмової мови;
 - 2) рівень володіння письмовою мовою або ступінь грамотності;
 - 3) загальні ознаки письмової мови;
 - 4) письмова мова;
 - 5) почерк.

Варіант № 10

1. Поняття документа у криміналістиці. Слідчий огляд документів. Сутність техніко-криміналістичного дослідження. Види та способи підробки документів. Ознаки зміни тексту документа шляхом підчистки, виправлення, змивання, дописування. Дослідження закреслених і залитих документів. Встановлення тексту спалених документів.

2. Поняття й ознаки обшуку. Об'єкти пошукової діяльності. Підготовка до обшуку та тактика обшуку. Фіксація результатів обшуку.
3. Прогнозування поведінки особи, що вчинила злочин, під час досудового розслідування злочину.

Тестові завдання:

1. У якій відповіді правильно названо рекомендації криміналістичної тактики щодо найкращої пози людини під час проведення особистого обшуку?:
 - 1) лежачи;
 - 2) стоячи;
 - 3) стоячи під кутом 45° до вертикальної поверхні з піднятими широко розставленими до цієї поверхні руками;
 - 4) стоячи з піднятими догори руками та надітими на руки наручниками;
 - 5) поза людини, яку обшуковують, тактичного значення не має.
2. Укажіть види обшуку залежно від послідовності його проведення?:
 - 1) первинний і додатковий;
 - 2) основний і додатковий;
 - 3) основний і повторний;
 - 4) одночасний і різночасний;
 - 5) первинний і повторний.

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ

Алібі (від лат. alibi –в іншому місці) – факт перебування обвинуваченого або підозрюваного поза місцем учинення злочину в момент, зафіксований як час злочину.

Алфавітно-дактилоскопічний облік – різновид криміналістичного обліку. Здійснюється за допомогою двох взаємопов'язаних картотек: алфавітної та дактилоскопічної картотеки десятипальцевої системи реєстрації.

Антропометричний метод – спеціальний метод криміналістики , що має важливе значення при встановленні особи загиблого за кістковими останками.

Антропология – наука про біологічну природу людини.

Антропометрія – система кримінальної реєстрації злочинців. Полягає у вимірі певних частин тіла того , хто реєструється , із внесенням результатів вимірів до спеціальної реєстраційної карти.

Арешт , огляд і виїмка кореспонденції – негласні слідчі (розшукові) дії, які пов'язані із втручанням у приватне спілкування та полягають у затриманні установою зв'язку на підставі ухвали слідчого судді доставки кореспонденції адресатові на певний термін до особливої вказівки слідчого чи судового органу (арешт) , або в ознайомленні зі змістом кореспонденції (огляд), або, в разі потреби, у вилученні речей чи документів, які мають значення для

досудового розслідування (виїмка). Дивись ст.261, 262 КПК України.

Атрибуція трупа – тактична операція, спрямована на встановлення належності тіла або його останків конкретному індивіду.

Балістика судова – галузь криміналістичної техніки, що вивчає ознаки вогнепальної зброї і боєприпасів, закономірності виникнення слідів їх застосування, розробляє засоби й методи збирання та дослідження таких слідів для встановлення певних обставин розслідуваних злочинів, а також рекомендацій щодо запобігання злочинам, пов'язаним із вогнепальною зброєю.

Бригадний метод розслідування – форма організації розслідування кримінальних справ з великим обсягом роботи, багатоепізодних.

Бюро судово-медичної експертизи – державні спеціалізовані установи Міністерства охорони здоров'я України, що забезпечують проведення судово – медичних експертиз.

Версія – (франц. version, від лат. verso – тлумачу, зауважую) – форма мислення, різновид гіпотези. У слідчій і судовій діяльності обґрунтоване припущення щодо події злочину, його окремих елементів або про походження та зв'язок доказових фактів.

Версія криміналістична – обґрунтоване припущення щодо окремого факту або групи фактів, що мають або можуть мати значення для справи; вказує на наявність і пояснює походження цих фактів, їх зв'язок між собою та зміст, який слугує цілям встановлення об'єктивної істини.

Виготовлення зліпків – створення копій об'ємних слідів. Здійснюються після фотографування та опису слідів у протоколі, використовують гіпс, парафін, полімерні матеріали, пластилін.

Вид фотозйомки – сукупність методів і засобів (прийомів) знімання щодо особливостей криміналістичних об'єктів.

Виправлення – спосіб змінювання початкового змісту документа шляхом переробки одних письмових знаків на інші.

Виробленість почерку – одна із загальних ознак почерку, що відображає здатність того, хто пише, користуватися сучасною системою скоропису; визначається темпом письма та координацією рухів при виконанні письмових знаків і їх з'єднань.

Висновок експерта – процесуальний документ, у якому викладаються підстави проведення експертизи, хід і результати експертного дослідження, складається з трьох частин: 1) вступної; 2) дослідницької; 3) заключної. Структура висновку визначається пп. 4.13–4.15 Інструкції « Про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень», затв. Наказом №53/5 Мінюста України від 08.10.1998.

Відбитки печатки (штампю) – необхідний (здебільшого) реквізит документа, передбачає перенесення відповідної штемпельної фарби на поверхню папера або видавлювання на його поверхні відповідного рельєфу.

Відеозапис – засіб фіксації криміналістично значущої інформації.

Встановлення психологічного контакту – процес встановлення найсприятливішої “атмосфери” спілкування під час допиту. Досягається використанням комплексу тактичних прийомів.

Габітологія – вивчення та використання даних, що характеризують зовнішній вигляд людини, з метою її розшуку й ототожнення.

Габітоскопія криміналістична – галузь криміналістичної техніки, що охоплює систему теоретичних положень про зовнішні ознаки людини та сукупність методів і науково-технічних засобів, які забезпечують збирання, дослідження та використання цих ознак для ототожнення особи. В її основі лежать дані анатомії, антропології та біології.

Гільзотека – систематизоване зібрання гільз, які призначені для проведення ідентифікації вогнепальної зброї. В Україні при Державному науково-дослідному експертно-криміналістичному центрі МВС існує центральна колекція куль і гільз із слідами зброї (кулегільзотека).

Групова належність – визначення класифікаційної групи об’єкта (типу, класу, роду, виду, різновиду).

Дактилоскопічна формула – формула десятипальцевої системи реєстрації, що записується у правому верхньому куті лицьового боку дактилокартки; має вигляд двох простих дробів. Перша називається основною частиною формули, друга – додатковою. Чисельник основної частини формули являє собою суму умовних цифрових позначень тільки завиткових візерунків парних пальців рук із додаванням одиниці, а знаменник – суму позначень завиткових візерунків непарних пальців із додаванням одиниці. Парні та непарні пальці визначають, переходячи від великого пальця правої руки до мізинця лівої. Для цифрових позначень усі пальці розподіляють на пари. Відповідним парам дають такі цифрові позначення: великий і вказівний правої руки – 16; середній і безіменний правої руки – 8; мізинець правої і великий лівої руки – 4; вказівний і середній лівої – 2; безіменний і мізинець лівої – 1. Додаткова частина формули являє собою дріб, де в чисельнику є ряд цифрових позначень усіх візерунків пальців правої руки, які не сумуються, а в знаменнику – пальців лівої. Кожен палець, залежно від особливостей папілярного візерунку, позначається цифрою від 1 до 9, або 0.

Дактилоскопічні порошки – порошки, які використовуються для виявлення невидимих або маловидимих потожирових слідів рук (двоокис титану, аргенторат, основний вуглекислий свинець, бронзовий порошок, порошок алюмінію, сажа, графіт, порошок заліза).

Дактилоскопія – розділ трасології, що вивчає властивості й будову папілярних візерунків з метою використання їх відбитків для встановлення особи та розкриття злочинів.

Документ – (від лат. documentum – свідчення, доказ) – матеріальний об’єкт, у якому зафіксовано відомості про будь-які факти, що відбулися чи передбачувані. У судово-слідчій практиці розрізняють такі види: 1) письмові (тексти, цифри та інші записи); 2) графічні (креслення, малюнки, схеми); 3)

фотодокументи; 4) кіно-, відеодокументи; 5) фотодокументи; 6) електронний документ. За процесуальною природою письмові документи можуть виступати як письмові й речові докази.

Допит – слідча або судова дія, що являє собою регламентований кримінально-процесуальними нормами інформаційно-психологічний процес спілкування між особами, які беруть у ній участь. Порядок допиту регламентується нормами КПК України (ст. 107, 143–146, 166–171, 201, 300, 303, 304, 307, 308 і 311). Мета допиту полягає в отриманні повних показань, що відображають об'єктивну дійсність. Залежно від процесуального стану допитуваного розрізняють такі види допитів: допит свідка, допит потерпілого, допит підозрюваного, допит обвинуваченого, допит підсудного, допит експерта.

Доріжка слідів ніг – група слідів ніг людини, що складається з кількох (три і більше) послідовно розташованих відбитків босих ніг або взуття.

Еджескопія – напрям дактилоскопії, що вивчає можливості використання нерівностей (виступів чи впадин) на краях папілярних ліній з метою ідентифікації особи.

Ексгумація – вилучення трупа з місця поховання з метою огляду, судово-медичного дослідження або пред'явлення для впізнання.

Експерт – особа, яка володіє спеціальними знаннями та залучається органами розслідування, судом та іншими органами для проведення експертизи.

Загальна теорія криміналістики – методологічна основа, яка являє собою систему світоглядних принципів, концепцій, категорій, понять, методів і зв'язків, що відображають предмет криміналістики як ціле.

Запитання – звернення, що потребує відповіді; одна з форм судження. У ньому не повідомляється готова думка, а виражається прагнення того, хто говорить, спонукати співрозмовника до повідомлення або розвитку думки.

Запитання навідне – запитання, у формулюванні яких міститься відповідь, частина відповіді або підказка до неї, тобто запитання, що містять елементи сугестії (навіювання).

Збирання доказів – процес, що складається з таких стадій: а) виявлення доказів – їх відшукування; б) фіксація (закріплення) доказів: зберігання фактичних даних у встановленому законом порядку; в) вилучення доказів: дії, що забезпечують можливість використання доказів, приєднання їх до справи, а також їх дослідження; г) зберігання доказів, що полягає у вжитті заходів щодо збереження самих доказів.

Звукозапис у кримінальному судочинстві – додатковий засіб фіксації показань, чи іншої аудіоінформації, який застосовується при проведенні слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій і процедур судового розгляду.

Злочинна організація, злочинне співтовариство – згуртована організована група, створена для вчинення тяжких чи особливо тяжких злочинів, або

об'єднання організованих груп, створених із тією самою метою. Відповідно до ст. 28 КК України злочин визнається вчиненим злочинною організацією, якщо він вчинений стійким ієрархічним об'єднанням декількох осіб (три і більше), члени якого або структурні частини якого за попередньою змовою зорганізувалися для спільної діяльності з метою безпосереднього вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів учасниками цієї організації, або керівництва чи координації злочинної діяльності інших осіб, або забезпечення функціонування як самої злочинної організації, так і інших злочинних груп.

Знаряддя злomu – будь-який твердий предмет (металевий прут, лом, труба, сокира тощо), що може бути використаний для подолання перешкод. Зазвичай застосовуються: різний столярний або слюсарний інструмент, металеві предмети. До особливої групи 3. з. належать спеціально виготовлені зі злочинною метою інструменти та пристрої: “гусяча лапа”, “рак”, “фомка”, “уїстити”, “відмички”, “балерина”, “вудочки” та ін.

Знаряддя злочину – предмети та речовини, що використовуються злочинцем для досягнення злочинного результату; елемент криміналістичної характеристики злочинів.

Зовнішні ознаки – характеристики зовнішнього вигляду в цілому або окремих елементів, що сприймаються, за якими можливо відрізнити (упізнати) людину чи віднести її до певної групи людей; поділяються на: анатомічні (характеризують зовнішню будову тіла людини: зріст, статуру, форму голови, риси обличчя тощо); функціональні (рухові, мовні та інші функції, що виявляються зовнішньо, у тому числі поведінка: хода, постава, жестикуляція, міміка, голос, звички та ін.); прикмети одягу, взуття й інших предметів, які людина постійно носить.

Зразки – ідентифікуючі об'єкти, що без сумніву походять від об'єкта, який підлягає ідентифікації, відображають його ознаки.

Ідентифікація – процес встановлення тотожності індивідуально-визначеного об'єкта або класифікаційної групи. За характером тотожності розрізняють індивідуальну (встановлення тотожності індивідуально визначеного об'єкта) і групову (визначення групової належності).

Індивідуальність почерку – неповторність сукупності ознак конкретного почерку; конкретні відхилення від шкільних прописів та інших зразків, що має важливе ідентифікаційне значення.

Інценування злочину – створення обстановки, яка не відповідає події, що відбулася фактично на цьому місці.

Калібр – діаметр ствола вогнепальної зброї. Вимірюється в лініях, дюймах, міліметрах, сотих міліметра, тисячних міліметра.

Контакт психологічний – найсприятливіша психологічна атмосфера, певний настрій при спілкуванні під час допиту чи інших вербальних слідчих дій.

Криміналістика (від лат. *criminalis* – злочинний) – наука про закономірності

механізму злочину, виникнення інформації про злочин і його учасників, закономірності збирання, дослідження, оцінки та використання доказів і оснований на пізнанні цих закономірностей спеціальні методи і засоби судового дослідження й запобігання злочинам.

Криміналістична класифікація злочинів – упорядкування злочинів за криміналістично-значущими основами, що сприяють формуванню криміналістичних характеристик злочинів і розробці окремих криміналістичних методик; базується на кримінально-правовій класифікації та враховує спосіб вчинення і приховування злочину, особу злочинця та потерпілого, місце вчинення злочину та інші чинники.

Криміналістична методика – розділ криміналістики, що є системою наукових положень і рекомендацій, які розробляються на їх основі, щодо організації та здійснення розслідування та запобігання окремим видам злочинів. К. м. вживається як синонім методики розслідування окремих видів злочинів.

Криміналістична тактика – розділ криміналістики, що є системою наукових положень і рекомендацій, які розробляються на їх основі, щодо організації і планування досудового та судового слідства, визначення лінії поведінки осіб, які здійснюють судові дослідження, щодо прийомів проведення окремих процесуальних (слідчих і судових) дій, спрямованих на збирання та вивчення доказів, на встановлення обставин, що сприяли вчиненню і приховуванню злочинів.

Криміналістична техніка – розділ криміналістики, що є системою наукових положень і технічних засобів, розроблених на їх основі, прийомів і методів, призначених для збирання, дослідження і використання доказів.

Криміналістична характеристика злочинів – система відомостей (інформації) про криміналістично значущі ознаки злочинів даного виду, яка відтворює закономірні зв'язки між ними та служить побудові та перевірці слідчих версій у розслідуванні конкретних злочинів. Основні елементи: 1) спосіб злочину; 2) місце й обстановка; 3) час вчинення злочину; 4) знаряддя та засоби; 5) предмет посягання; 6) особа потерпілого; 7) особа злочинця; 8) сліди злочину (у широкому розумінні).

Криміналістичний прийом – найбільш раціональний та ефективний спосіб здійснення процесуальної дії. Розрізняють технічні, тактичні й організаційні.

Кримінальна реєстрація – цілеспрямований систематичний облік певних об'єктів для наступного використання реєстраційних даних при розслідуванні злочинів, розшуку злочинців і речових доказів, з'ясуванні різноманітних обставин, що супроводжують злочин.

Ложе трупа – ділянка поверхні підлоги або ґрунту під трупом.

Механізм слідоутворення – система компонентів процесу утворення слідів-відбитків. Сліди виникають у результаті взаємодії двох об'єктів: слідоутворюючого – слідосприймаючого.

Мікрофотографія – фотозйомка, застосовувана для виявлення та фіксації

мікроструктури та мікрорельєфу досліджуваних об'єктів. Мікрофотозйомка зі значним збільшенням провадиться звичайним фотоапаратом, мікрофотонасадкою, мікрофотокамерою.

Місце злочину – місце здійснення злочинного наміру, який спричинив матеріальні наслідки.

Місце події – певна територія або приміщення, в межах яких відбулася сама подія злочину або виявлено її наслідки. Щодо одного злочину може існувати кілька місць подій. Місце виявлення ознак злочину часто не збігається з місцем його вчинення.

Науково-технічні засоби – пристрої, прилади або матеріали, що використовуються для збирання і дослідження доказів або створення умов, які ускладнюють вчинення злочинів.

Неправда у показаннях – навмисне перекручення інформації допитуваним на допиті.

Обізнана особа – особа, яка володіє спеціальними знаннями та може виконувати у судочинстві функції спеціаліста або експерта.

Обшук – слідча (розшукова) дія, що являє собою процесуальне примусове обстеження приміщень, місцевості, окремих осіб з метою виявлення та фіксація відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукання знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб. Процесуальний режим обшуку визначений кримінальним процесуальним законодавством (ст. 13, 223, 233-236 КПК України).

Обшук особи – примусове обстеження тіла живої людини, її одягу, взуття, речей і предметів, що перебувають при ній. Він може провадитися лише особою однієї статі із обшукуваним у присутності понятих тієї ж статі (ч. 5 ст. 236 КПК України), провадиться на підставі статей 208, 223, 236 КПК України. Обшук особи рекомендується проводити в певній послідовності – «зверху вниз». Слід передбачити можливість опору обшукуваним. Обшукуваного треба поставити обличчям до стіни або автомобіля під кутом 45° із широко розставленими ногами. Обшук особи має бути проведений таким чином, щоб при цьому не принижувалась людська гідність. Обстеження тіла обшукуваного доцільно здійснювати у присутності лікаря або фельдшера.

Огляд місця події – слідча (розшукова) дія, що полягає у безпосередньому вивченні приміщення або місцевості, де вчинено кримінальне правопорушення, або виявленні його слідів. Проводиться слідчим з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення, відшукання його слідів та інших речових доказів, з'ясування обстановки події або обставин, що мають значення для кримінального провадження.

Огляд слідчий — слідча (розшукова) дія, що здійснюється з метою виявлення

слідів злочину й інших речових доказів, з'ясування обстановки події та обставин, що мають значення для кримінального провадження. Види: огляд місця події, огляд предметів, огляд документів, огляд тварин, огляд ділянок місцевості та приміщень, які не є місцем події (ст. 237 КПК), огляд трупа (ст. 238 КПК), огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією (ст. 239 КПК), освідкування (ст. 241 КПК).

Огляд трупа — слідча (розшукова) дія, що провадиться слідчим або прокурором за обов'язкової участі судово-медичного експерта або лікаря та полягає у безпосередньому сприйнятті зовнішніх ознак трупа з метою виявлення ознак, що дають змогу встановити особу потерпілого, місце, час, обставини та причини смерті, а також для виявлення ознак, що вказують на можливого злочинця.

Одночасний допит (очна ставка) — поперединний допит раніше допитаних осіб про обставини, щодо яких вони дали істотно суперечливі показання. Кримінальне процесуальне законодавство (ч. 9 ст. 224 КПК України) регламентує порядок проведення одночасного допита двох чи більше вже допитаних осіб.

Ознаки письма — зовнішні прояви відносно стійких навичок письма, що відображаються у рукописі. Систему ідентифікаційних О. п. становлять ознаки письмової мови, топографічні О. п. та ознаки почерку. Для кожної особи ця певна сукупність ознак є неповторною.

Ознаки письмової мови — властивості мовних навичок (мова тексту, особливості пунктуації, орфографії тощо).

Опис прикмет зовнішності людини — певна методика, словесний портрет. Опис у реєстрах зовнішності осіб, які були піддані покаранню, уперше було здійснено Паризькою префектурою в середині XVIII ст. Наукова методика опису особи (словесний портрет) була розроблена у 80-х рр. XIX ст. французьким криміналістом А. Бертільоном.

Освідкування — слідча (розшукова) дія, що здійснюється на підставі постанови прокурора та полягає в огляді підозрюваного, потерпілого або свідка для встановлення на їхньому тілі слідів кримінального правопорушення або особливих прикмет, якщо для цього не потрібно проводити судово-медичну експертизу (ст. 241 КПК України).

Особа злочинця — сукупність психологічних властивостей, характерних для осіб, які вчиняють злочини.

Особливі прикмети — відмітні особливості, що мають цінність для ідентифікації людини за ознаками зовнішності (татування, родимки, шрами).

Папілярний візерунок — візерунок на нігтьових фалангах пальців рук, утворений папілярними лініями. П. в. поділяється на три основні типи: дугові, петльові та завиткові.

Письмо — засіб фіксації та зберігання думки людини; походить від звукового мовлення і є основним засобом спілкування людей.

Плани та схеми місця події — додатковий спосіб фіксації результатів огляду місця події; є додатком до протоколу огляду місця події. План – це графічне площинне зображення певного місця (місцевості або приміщення), виконане у масштабі або схематично (у вигляді схеми). Відмінність між планом і схемою полягає в тому, що перший виконується у масштабі, друга – без масштабу, орієнтовно, з позначенням розмірів об'єктів, їх форми та відстані між ними.

Планування розслідування – визначення шляхів і способів розслідування, обставин, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні, визначення системи слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, їх змісту, послідовності проведення, термінів виконання. Принципи планування: законність, обґрунтованість, індивідуальність і динамічність розслідування.

Пороскопія — напрям дактилоскопії, що вивчає можливості та методику ототожнення особи за відображенням пор у відбитках пальців.

Пред'явлення для впізнання — слідча (розшукова) дія, яка полягає у пред'явленні свідку, потерпілому, підозрюваному в передбаченому законом порядку певного об'єкта, для того щоб вони могли встановити його тотожність або відмінність з тим об'єктом, який спостерігався раніше, зберегли в пам'яті та про який давали показання (статті 228–231 КПК України). Види впізнання: 1) впізнання живих людей; 2) впізнання трупа або частин розчленованого трупа; 3) впізнання речей, знарядь злочину, документів і тварин; 4) впізнання ділянки місцевості, житла та інших приміщень.

Прийом тактичний — спосіб здійснення процесуальної дії, спрямований на досягнення її конкретної мети, оснований на психологічному механізмі його реалізації, який є найбільш раціональним та ефективним за певних ситуацій.

Сигналітична фотозйомка — впізнавальна фотозйомка.

Симуляція (від лат. *simulatio* — видимість, удавання) — поведінка, спрямована на імітацію хвороби або її окремих симптомів з метою ввести в оману. Розрізняють навмисну та патологічну.

Слід :

- 1) у вузькому розумінні — матеріально-фіксоване відображення;
- 2) у широкому розумінні — результат будь-якої матеріальної зміни первинної обстановки внаслідок вчинення певної дії.

Слідовий контакт – (у трасології): результат взаємодії між слідоутворюючим і слідосприймаючим об'єктами.

Слідча валіза (слідчий портфель, слідча сумка) — набір або комплект техніко-криміналістичних та інших засобів (приладів, пристосувань, інструментів, матеріалів) для роботи з доказами під час слідчого огляду, обшуку, слідчого експерименту й інших слідчих (розшукових) дій.

Слідчий експеримент — слідча (розшукова) дія, яка полягає у проведенні спеціальних дослідів з метою перевірки зібраних доказів, отримання нових

доказів, перевірки й оцінки слідчих версій про можливість існування тих чи інших фактів, які мають значення для розслідування злочину. Провадження регламентовано ст. 240 КПК України.

Слідчо-оперативна група — організаційна форма взаємодії слідчого з органами дізнання, експертами, спеціалістами. Створюється при розслідуванні складних, багатоепізодних справах.

Судова фотографія — галузь криміналістичної техніки, що розробляє фотографічні засоби, прийоми та методи виявлення, фіксації та дослідження доказів.

Судове авторознавство — розділ криміналістичного дослідження письма, що містить концептуальні основи встановлення автора тексту.

Судовий відеозапис — система видів, методів і прийомів зйомки, застосовуваних під час проведення слідчих (розшукових) дій, процедури судового розгляду, оперативно-розшукових заходів та експертних досліджень для розслідування злочинів і надання суду наочного доказового матеріалу.

Судово-експертні установи — спеціалізовані державні установи та відомчі служби. До них належать: науково-дослідні й інші установи судових експертиз Міністерства юстиції України та Міністерства охорони здоров'я України; експертні служби (криміналістичні центри) Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України.

Тактична комбінація — певне поєднання (сукупність, система) тактичних прийомів, що тісно пов'язані між собою та спрямовані на розв'язання конкретного завдання розслідування у певній слідчій ситуації.

Тактична операція — поєднання однойменних і різноіменних гласних і негласних слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових, організаційних та інших заходів, спрямованих на вирішення проміжного (локального) завдання розслідування у даній слідчій ситуації. При цьому специфіка цього завдання полягає в тому, що його розв'язання можливе лише за рахунок комплексного застосування зазначених дій й заходів.

Тактична рекомендація — сукупність порад, що сформовані на основі досягнень науки й узагальнення передової судово-слідчої практики щодо найбільш раціональної, ефективної організації кримінального провадження.

Трасологія — галузь криміналістичної техніки, що вивчає сліди та розробляє прийоми, методи та науково-технічні засоби їх виявлення, фіксації, вилучення і дослідження.

Фотозйомка трупа — фіксація фотографічними засобами загального вигляду трупа, пози та положення щодо навколишнього оточення, слідів і ушкоджень на тілі, одязі, трупних плям, синців.

Фоторобот комп'ютерний — фотокомпозиційний портрет зі слів очевидців або потерпілих, створений за рахунок використання комп'ютерної програми та засобів комп'ютерної графіки.

Час вчинення злочину — момент, коли злочинець шляхом дій чи

бездіяльності вчинив кримінально каране діяння. У криміналістичній характеристиці Ч. в. з. розглядається як її елемент.

Шкіряний рельєф — рельєф шкіри долонної поверхні руки. Ш. р. складається з флексорних ліній, вузьких складок-зморшок, папілярних ліній і пор. Основу становлять папілярні лінії, що утворюють різні візерунки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. - К., 1996.
2. Кримінально-процесуальний кодекс України. – К., 2012р.
3. Кримінальний кодекс України. – К., 2001.
4. Державна програма боротьби із злочинністю: Затверджена Верховною Радою України 25 червня 1993 р. // Голос України. - 1993. - 30 липня.
5. Про затвердження інструкції про єдиний облік злочинів. Наказ Генерального прокурора України від 21 грудня 1995 року № 21.
6. Про судову експертизу. Закон України від 25 лютого 1994 р.
7. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз. Затверджена Наказом Міністерства юстиції України № 53/5 від 08 жовтня 1998 року.
8. Про порядок надання запитів в Національне центральне бюро Інтерполу в Україні. Розпорядження ДМКУ № 60 від 25 квітня 1994 р.
9. Про введення в дію «Інструкції про взаємодію та розмежування функцій щодо здійснення контролю на державному кордоні». Наказ ДМКУ № 181 від 20 червня 1995 р.
10. Інструкція «Про порядок проведення контрольованої поставки наркотичних засобів психотропних речовин і прекурсорів, затверджено наказом Держмиткому, МВС, СБУ, Держкомкордону № 383/547/142 від 14 серпня 1995р.
11. Про додаткові заходи щодо зміцнення законності та правопорядку в Україні: Указ Президента України від 5 серпня 1996 р. // Урядовий кур'єр. - 1996.
12. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо провадження дізнання в митних органах України у кримінальних справах про контрабанду. Наказ ДМСУ № 587 від 19.10.98 р.
13. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.02.99 р. № 2 «Про судову практику в справах про контрабанду та порушення митних правил»
14. Програма протидії контрабанді та реалізації на внутрішньому ринку незаконно ввезених товарів на 2000 - 2001 роки, затвердж. постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2000 р. № 1608.

Базова

15. Алексєєв О. О., Весельський В. К., Пясковський В. В. Розслідування окремих видів злочинів : навч. посіб.для студ ВНЗ // МВС України. НАВС. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 277 с.
16. Біленчук П. Д. Криміналістична тактика і методика розслідування окремих видів злочинів : навч. посіб. для студ.ВНЗ // МАУП; П. Д. Біленчук, А. П. Гель, Г. С. Семаков. – Київ, 2007. – 510 с.
17. Гора І. В. Криміналістика : навч. посіб. // І. В. Гора, А. В. Іщенко, В. А. Колесник. – К. : Вид. Паливода А. В., 2007. – 233 с.

18. Гора І. В., Колесник В. А. Криміналістика Ч. 1. : навч. посіб. // Мін-во освіти і науки України. Нац. акад. служб безпеки України. – Київ : Алерта, 2005. – 316 с.
19. Когутич І. І. Криміналістика : Курс лекцій. – Київ : Атіка, 2008. – 887 с.
20. Криміналістика (криміналістична техніка) : Курс лекцій // МАУП; П.Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. – Київ : МАУП, 2001. – 215 с.
21. Криміналістика : Мультимедійний підручник // В. І. Перкін, П.Д. Біленчук, В. К. Весельський та ін. – Київ, 2008.
22. Криміналістика : навч. посіб. // Авт. кол. : Р. І. Благута, Р. І. Сибірина, В. М. Бараняк та ін.; за заг. ред. Є. В. Пряхіна. – Львів : ЛьвівДУВС, 2010. – 539 с.
23. Криміналістика : навч. посіб. // Мін. освіти і науки, молоді та спорту України, рекомендоване Мін. освіти і науки, молоді та спорту України. – Київ: Атіка, 2012. – 495 с.
24. Криміналістика : Підручник // Акад. права і соц. відносин, Міжгал. ін-т післядип. освіти, НАВСУ, Нац. юрид. акад. ім. Я.Мудрого; Ред. П.Д.Біленчук, О. П. Дубовий, М. В. Салтевський, П. Ю. Тимошенко. – Київ : Атіка, 1998. - 416 с.
25. Криміналістика : Підручник // МОН України. Нац. юрид. академія ім. Я. Мудрого; За ред. В. Ю. Шепітька. – Харків : Право, 2008. – 462 с. 29
26. Криміналістика : Підручник // П. Д. Біленчук, В. К. Лисиченко, Н. І. Клименко та ін.; за ред. П. Д. Біленчука. – Київ: Атіка, 2001. – 543 с.
27. Криміналістика : Підручник для вищих навчальних закладів // Укр. правнича фундація; П. Д. Біленчук, В. В. Головач, М. В. Салтевський, О. І. Котляревський та ін. – Київ : Право, 1997. – 363 с.
28. Криміналістика : Підручник для студ. юрид. спец. ВЗО. Доп. М-вом освіти і науки України // Нац. юрид. академія ім. Я. Мудрого; Ред.: В. Ю. Шепітько. – Київ: Ін-Юре, 2004. – 725 с.
29. Криміналістика : Підручник для студентів юридичних спеціальностей вузів // Нац. юрид. академія України ім. Я. Мудрого; За ред. В.Ю. Шепітька; Авт. кол.: В. М. Глібко, А. Л. Дудніков та ін. – Київ: Ін-Юре, 2001. – 682 с.
30. Криміналістика. Академічний курс : Підручник // Мін-во освіти і науки України. Акад. адвокатури України; Т. В. Варфоломеев, В. Г. Гончаренко, В. І. Бояров, С. В. Гончаренко, В. О. Попелюшко. – Київ : ЮрІнком Інтер, 2011. – 495 с.
31. Криміналістика. Криміналістична тактика і методика розслідування злочинів : Підручник для юрид. вузів // Нац. академія правових наук України; Ред. В. Ю. Шепітько. – Харків: Право, 1998. – 375 с.
32. Криміналістика. Підручник для вищих навчальних закладів. – Київ : Право, 1997. – 253 с.

33. Кримінально процесуальне право України. Навчальний посібник. За редакцією професорів В. Г. Гончаренка та В. А. Колесника.- К.: «Юстиніан», 2014 с.166-167.
34. А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський, Я. В. Кузьмічов, Ж. В. Удовенко, С. В. Хільченко; МОН України, НАВС. – Київ : ЦУЛ, 2011 р. – 276 с.
35. Кузьмічов В. С., Прокопенко Г. І. Криміналістика : Навч. посібник // МО України. НАВСУ; За заг. ред. В. Г. Гончаренка, Є. М. Моїсеєва. – Київ : ЮрІнком Інтер, 2001. – 368 с.
36. Маркус В. О. Криміналістика. Курс лекцій : Навч. посіб. – Київ : Кондор, 2007. – 558 с.
37. Михеєнко М. М. Доказывание в советском уголовном судопроизводстве. – К.,1984
38. Погорецький М. А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі : монографія. – Х.,2007. – с.507
39. Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі) : Підручник // МВС України. НАВСУ. МОН України. – Київ : Кондор, 2008. – 586 с.
40. Салтевський М. В. Криміналістика. У 2-х ч. Ч.1. : Підручник. – Харків : Основа, Консум, 1999. – 415 с.
41. Салтевський М. В. Криміналістика. У 2-х частинах. Ч. 2. : Підручник для студентів юридичних ВНЗ. – Харків : Консум, 2001. – 527 с.
42. Скригонюк М. І. Криміналістика : Підручник // МОН України. – К. : Атіка, 2009. – 496 с.
43. Тмирко В. Кримінально-процесуальні докази: поняття,структура,характеристика,класифікація. Конспект проблемної лекції. – Д.,2002 – с.42
44. Шумило М. Докази досудового і судового провадження в КПК України: співвідношення та їх функціональне призначення//Право України – 2013. №11. – с.206-213
45. Шеремет А.П. Криміналістика. 2-ге вид. : Навч. посіб.для студ.ВНЗ // МОН України. – Київ : "Центр учбової літератури", 2009. – 471 с.

Інформаційні ресурси

46. <http://www.naiou.kiev.ua/naiou/tslc/index.php>
47. <http://www.nbuu.gov.ua/>
48. <http://rada.gov.ua/laws/main/a#Find>
49. <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>
50. <http://www.kmu.gov.ua/control/>
51. <http://uk.wikipedia.org/wiki/>

ДОДАТОК А

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ
ЧОРНОБИЛЯ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з дисципліни
Криміналістика

Студента (ки) 1-го курсу (т. н. 4 р. 9 м.)
1 групи ОР «бакалавр»
спеціальності 081 «Право»
Петренка П. П.
Шифр 777

м. Черкаси – 2020 рік